

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

24 mai 2022

PROPOSITION DE LOI

**modifiant l'article 1734
du Code judiciaire, visant à exclure
la médiation obligatoire
en cas de violences intrafamiliales**

AMENDEMENTS

Voir:

Doc 55 **1742/ (2020/2021):**

001: Proposition de loi de Mme Zanchetta et consorts.
002: Amendement.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

24 mei 2022

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van artikel 1734
van het Gerechtelijk Wetboek, teneinde
de verplichte bemiddeling uit te sluiten
in geval van intrafamiliaal geweld**

AMENDEMENTEN

Zie:

Doc 55 **1742/ (2020/2021):**

001: Wetsvoorstel van mevrouw Zanchetta c.s.
002: Amendement.

07100

N° 2 DE MME ZANCHETTA ET CONSORTS

Art. 2

Remplacer l'alinéa proposé par ce qui suit:

“S’il existe des indices sérieux que des violences, des menaces ou toute autre forme de pression ont été ou sont exercées par une partie à l’encontre de l’autre partie, le juge ne peut ordonner une médiation sans s’assurer que cette dernière y consent librement. À cette fin, il recueille le consentement oral de celle-ci en l’absence de l’autre partie.”

JUSTIFICATION

Cet amendement clarifie le but de la proposition de loi qui vise à exclure le recours à la médiation en cas de violence, de menace ou de tout type de pression si la victime n’y consent pas réellement. Cet amendement tient compte notamment des dispositions de la Convention du Conseil de l’Europe sur la prévention et la lutte contre la violence à l’égard des femmes et la violence domestique, conclue à Istanbul le 11 mai 2011, signée par la Belgique le 11 septembre 2011 et ratifiée le 14 mars 2016.

Néanmoins, le champ d’application de cette disposition se veut large: il pourrait s’agir, par exemple, en cas de violences intrafamiliales, de violences de nature physique, sexuelle, psychique ou économique dont il est question dans les circulaires n° COL 3/2006 du 1er mars 2006 et n° COL 4/2006 révisée le 12 octobre 2015 du Collège des procureurs généraux près les cours d’appel.

Aux fins du présent alinéa, il suffit qu’il existe des indices sérieux de violence, de menace ou de pression. Les violences, les menaces ou formes de pression pourraient toutefois survenir dans d’autres contextes et indépendamment du genre.

En outre, dans la majorité des avis écrits rendus, il a été estimé qu’il ne serait pas approprié d’interdire systématiquement le recours à la médiation sans que le juge puisse apprécier les circonstances de la cause et la situation des parties, même en cas de violences. Dans certains cas, la médiation peut rester efficace en cas de violence, notamment passagère. L’amendement ajoute dès lors l’obligation

Nr. 2 VAN MEVROUW ZANCHETTA c.s.

Art. 2

Het voorgestelde lid vervangen als volgt:

“Indien er ernstige aanwijzingen zijn dat de ene partij geweld, bedreigingen of enige andere vorm van druk gebruikt of heeft gebruikt ten aanzien van de andere partij, dan mag de rechter geen bemiddeling bevelen zonder zich ervan te vergewissen dat die laatste partij daar vrij in toestemt. Daartoe verzoekt hij om de mondelinge toestemming van die laatste partij, in afwezigheid van de andere partij.”

VERANTWOORDING

Dit amendement beoogt de strekking van het wetsvoorstel te verduidelijken. Het beoogt er immers in te voorzien dat bij geweld, bedreiging of enige andere vorm van druk bemiddeling niet kan worden toegepast als het slachtoffer daar niet concreet in toestemt. Dit amendement houdt meer bepaald rekening met de bepalingen van het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, opgesteld op 11 mei 2011 in Istanboel, door België ondertekend op 11 september 2011 en geratificeerd op 14 maart 2016.

Niettemin is het toepassingsgebied van deze bepaling breed opgevat: zo zou het in geval van intrafamiliaal geweld bijvoorbeeld kunnen gaan om fysiek, seksueel, psychisch of economisch geweld, als bedoeld in de rondzendbrieven nrs. COL 3/2006 van 1 maart 2006 en COL 4/2006 van 12 oktober 2015 (herziening) van het College van procureurs-generaal bij de hoven van beroep.

Voor de toepassing van dit lid volstaat het dat er ernstige aanwijzingen zijn van geweld, bedreiging of druk. Geweld, bedreiging of een vorm van druk kunnen zich evenwel ook in andere omstandigheden voordoen, los van gender.

In de meeste ontvangen schriftelijke adviezen werd bovendien geoordeeld dat het niet raadzaam zou zijn bemiddeling stelselmatig te verbieden, zonder dat de rechter de omstandigheden van de zaak en de situatie van de partijen zou kunnen beoordelen, zelfs wanneer het om geweld gaat. In sommige gevallen kan bemiddeling nog altijd doeltreffend zijn bij geweld, met name wanneer dat van voorbijgaande

pour le juge de vérifier que la partie victime de violences, de menaces ou de pressions puisse choisir, de façon libre et éclairée, d'accepter ou de refuser de s'inscrire dans un processus de médiation et que leur auteur n'exerce pas une domination sur la victime qui impliquerait un rapport de force déséquilibré entre eux.

La victime de violences, de menaces ou de pressions a ainsi la possibilité d'accepter ou d'initier une médiation ou conciliation sous le contrôle du juge, sans qu'il ne soit possible de le lui imposer. Le juge gardera donc un pouvoir d'appréciation afin de s'assurer que la victime peut librement consentir et que la médiation n'engendrera pas d'effet néfaste pour elle.

Cette protection s'applique également dans la situation visée au § 1er, alinéa 1er, de l'article, lorsque le juge ordonne une médiation à la demande conjointe des parties ou la propose de sa propre initiative, mais avec l'accord de celles-ci.

L'amendement supprime la référence à une liste d'infractions dès lors que, cette liste étant exhaustive, il existe un risque qu'elle soit incomplète ou ne permette pas de prendre en compte d'éventuelles nouvelles infractions qui seraient introduites dans l'arsenal législatif à l'avenir.

Il n'est pas nécessaire que les violences, les menaces ou pressions soient liées à la commission d'infractions pénales. En effet, la référence aux "indices sérieux", signifie que la disposition peut s'appliquer dès qu'il existe des indications sérieuses de tels comportements, comme par exemple dans le cas où une mesure d'interdiction temporaire de résidence aurait été ordonnée par le procureur du Roi ou prolongée par le tribunal de la famille parce que la présence d'une personne majeure représenterait une menace grave et immédiate pour la sécurité d'une ou de plusieurs personnes qui occupent la même résidence, conformément à la loi

aard is. Daarom beoogt dit amendement de rechter ertoe te verplichten erop toe te zien dat de partij die het slachtoffer van geweld, bedreiging of druk is, vrij en weloverwogen ermee kan instemmen dan wel kan weigeren deel te nemen aan een bemiddelingsprocedure, alsook dat de dader geen overheersende invloed op het slachtoffer heeft, waarbij tussen hen een onevenwichtige krachtsverhouding zou bestaan.

Aldus kan het slachtoffer van geweld, bedreiging of druk een bemiddeling of verzoening onder toezicht van de rechter aanvaarden of aanvatten, zonder dat het daartoe kan worden verplicht. De rechter zal dus een zekere beoordelingsbevoegdheid behouden, zodat hij zich ervan kan vergewissen dat het slachtoffer daadwerkelijk vrij kan toestemmen, en dat de bemiddeling geen nadelige gevolgen voor het slachtoffer heeft.

Deze bescherming is eveneens van toepassing in de situatie als bedoeld in § 1, eerste lid, van artikel 1734 van het Gerechtelijk Wetboek, wanneer de rechter een bemiddeling beveelt op gezamenlijk verzoek van de partijen, dan wel op eigen initiatief maar met instemming van de partijen.

Het amendement strekt ertoe de opsomming van de wetboekartikelen en erdoor beoogde strafbare feiten weg te laten, omdat het een exhaustieve lijst betreft, waardoor het gevaar bestaat dat ze onvolledig is of het niet mogelijk maakt rekening te houden met eventuele nieuwe strafbare feiten die in de toekomst in het wetgevingsarsenaal zouden worden opgenomen.

Geweld, bedreiging of druk hoeft niet noodzakelijkerwijze verband te houden met het plegen van een strafrechtelijk misdrijf. De verwijzing naar "ernstige aanwijzingen" betekent immers dat de bepaling van toepassing kan zijn zodra ernstige indicaties van dergelijke gedragingen bestaan, zoals de situatie waarbij een maatregel van tijdelijk huisverbod door de procureur des Konings zou zijn gelast of door de familierechtbank zou zijn verlengd omdat de aanwezigheid van een meerderjarige een ernstig en onmiddellijk gevaar oplevert voor de veiligheid van één of meer personen die dezelfde verblijfplaats betrekken, als bepaald in de wet

du 15 mai 2012 relative à l'interdiction temporaire de résidence en cas de violence domestique.

Laurence ZANCHETTA (PS)
Philippe GOFFIN (MR)
Claire HUGON (Ecolo-Groen)
Koen GEENS (CD&V)
Katja GABRIËLS (Open Vld)
Ben SEGERS (Vooruit)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

van 15 mei 2002 betreffende het tijdelijk huisverbod in geval van huiselijk geweld.

N° 3 DE MME ZANCHETTA ET CONSORTS

Art. 3 (*nouveau*)**Insérer un article 3, rédigé comme suit:**

“Art. 3. Dans l’article 731 du même Code, remplacé par la loi du 18 juin 2018, l’alinéa 2 est complété par la phrase suivante:

“Toutefois, s’il existe des indices sérieux que des violences, des menaces ou toute autre forme de pression ont été ou sont exercées par une partie à l’encontre de l’autre partie, l’article 1734, § 1er, alinéa 3, s’applique par analogie.””

JUSTIFICATION

Étant donné que l’article 48.1. de la Convention d’Istanbul du 11 mai 2011 sur la prévention et la lutte contre la violence à l’égard des femmes et la violence domestique vise l’interdiction des modes alternatifs de résolution de conflits obligatoires, y compris la médiation et la conciliation, il convient d’étendre le bénéfice de cette disposition à la conciliation.

Même si un parallèle peut être fait avec le texte de cette convention, il n’en demeure pas moins que cette interdiction doit profiter tout à la fois aux femmes et aux hommes qui seraient victimes de violences, de menaces ou de pressions.

Laurence ZANCHETTA (PS)
Philippe GOFFIN (MR)
Claire HUGON (Ecolo-Groen)
Koen GEENS (CD&V)
Katja GABRIËLS (Open Vld)
Ben SEGERS (Vooruit)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

Nr. 3 VAN MEVROUW ZANCHETTA c.s.

Art. 3 (*nieuw*)**Een artikel 3 invoegen, luidende:**

“Art. 3. In artikel 731 van hetzelfde wetboek, vervangen bij de wet van 18 juni 2018, wordt het tweede lid aangevuld met de volgende zin:

“Indien er evenwel ernstige aanwijzingen zijn dat de ene partij geweld, bedreigingen of enige andere vorm van druk gebruikt of heeft gebruikt ten aanzien van de andere partij, is artikel 1734, § 1, derde lid, van overeenkomstige toepassing.””

VERANTWOORDING

Aangezien artikel 48.1. van het Verdrag van Istanbul van 11 mei 2011 inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld betrekking heeft op het verbod op verplichte alternatieve geschillenbeslechting, met inbegrip van bemiddeling en verzoening, zou het voordeel van deze bepaling moeten worden uitgebreid tot verzoening.

Hoewel een parallel kan worden getrokken met de tekst van dat verdrag, neemt dit niet weg dat dit verbod ten goede moet komen aan zowel de vrouwen als de mannen die het slachtoffer zijn van geweld, bedreigingen of druk.

N° 4 DE MME ZANCHETTA ET CONSORTS

Art. 4 (nouveau)

Insérer un article 4, rédigé comme suit:

“Art. 4. Dans l’article 1253ter/1, du même Code, inséré par la loi du 30 juillet 2013 et modifié par la loi du 15 juin 2018, les modifications suivantes sont apportées:

1° le § 2, alinéa 2, est complété par la phrase suivante:

“Toutefois, s’il existe des indices sérieux que des violences, des menaces ou toute autre forme de pression ont été ou sont exercées par une partie à l’encontre de l’autre partie, l’article 1734, § 1er, alinéa 3, s’applique par analogie.”;

2° le § 3, alinéa 2, est complété par la phrase suivante:

“Toutefois, s’il existe des indices sérieux que des violences, des menaces ou toute autre forme de pression ont été ou sont exercées par une partie à l’encontre de l’autre partie, l’article 1734, § 1er, alinéa 3, s’applique par analogie.”;

JUSTIFICATION

Il est renvoyé à la justification de l’amendement n° 3, concernant l’article 3 nouveau.

Laurence ZANCHETTA (PS)
Philippe GOFFIN (MR)
Claire HUGON (Ecolo-Groen)
Koen GEENS (CD&V)
Katja GABRIËLS (Open Vld)
Ben SEGERS (Vooruit)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

Nr. 4 VAN MEVROUW ZANCHETTA c.s.

Art. 4 (nieuw)

Een artikel 4 invoegen, luidende:

“Art. 4. In artikel 1253ter/1 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 30 juli 2013 en gewijzigd bij de wet van 15 juni 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° § 2, tweede lid, wordt aangevuld met de volgende zin:

“Indien er evenwel ernstige aanwijzingen zijn dat de ene partij geweld, bedreigingen of enige andere vorm van druk gebruikt of heeft gebruikt ten aanzien van de andere partij, is artikel 1734, § 1, derde lid, van overeenkomstige toepassing.”;

2° § 3, tweede lid, wordt aangevuld met de volgende zin:

“Indien er evenwel ernstige aanwijzingen zijn dat de ene partij geweld, bedreigingen of enige andere vorm van druk gebruikt of heeft gebruikt ten aanzien van de andere partij, is artikel 1734, § 1, derde lid, van overeenkomstige toepassing.”;

VERANTWOORDING

Er wordt verwezen naar de verantwoording van amendement nr. 3, dat betrekking heeft op het nieuwe artikel 3.

N° 5 DE MME ZANCHETTA ET CONSORTS

Art. 5 (*nouveau*)**Insérer un article 5, rédigé comme suit:**

“Art. 5. Dans l’article 1253ter/3 du même Code, inséré par la loi du 30 juillet 2013 et modifié en dernier lieu par la loi du 15 juin 2018, le § 1er, alinéa 2, est complété par la phrase suivante:

“Toutefois, s’il existe des indices sérieux que des violences, des menaces ou toute autre forme de pression ont été ou sont exercées par une partie à l’encontre de l’autre partie, l’article 1734, § 1er, alinéa 3, s’applique par analogie.””

JUSTIFICATION

Il est renvoyé à la justification de l’amendement n° 3, concernant l’article 3 nouveau.

Laurence ZANCHETTA (PS)
Philippe GOFFIN (MR)
Claire HUGON (Ecolo-Groen)
Koen GEENS (CD&V)
Katja GABRIËLS (Open Vld)
Ben SEGERS (Vooruit)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

Nr. 5 VAN MEVROUW ZANCHETTA c.s.

Art. 5 (*nieuw*)**Een artikel 5 invoegen, luidende:**

“Art. 5. In artikel 1253ter/3 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 30 juli 2013 en het laatst gewijzigd bij de wet van 15 juni 2018, wordt § 1, tweede lid, aangevuld met de volgende zin:

“Indien er evenwel ernstige aanwijzingen zijn dat de ene partij geweld, bedreigingen of enige andere vorm van druk gebruikt of heeft gebruikt ten aanzien van de andere partij, is artikel 1734, § 1, derde lid, van overeenkomstige toepassing.””

VERANTWOORDING

Er wordt verwezen naar de verantwoording van amendement nr. 3, dat betrekking heeft op het nieuwe artikel 3.

N° 6 DE MME ZANCHETTA ET CONSORTS

Art. 6 (*nouveau*)**Insérer un article 6, rédigé comme suit:**

“Art. 6. Dans l’article 1255 du même Code, inséré par la loi du 2 juin 2010 et modifié en dernier lieu par la loi du 8 mai 2014, le § 6, alinéa 3, est complété par la phrase suivante:

“Toutefois, s’il existe des indices sérieux que des violences, des menaces ou toute autre forme de pression ont été ou sont exercées par une partie à l’encontre de l’autre partie, l’article 1734, § 1er, alinéa 3, s’applique par analogie.””

JUSTIFICATION

Il est renvoyé à la justification de l’amendement n° 3, concernant l’article 3 nouveau.

Laurence ZANCHETTA (PS)
Philippe GOFFIN (MR)
Claire HUGON (Ecolo-Groen)
Koen GEENS (CD&V)
Katja GABRIËLS (Open Vld)
Ben SEGERS (Vooruit)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

Nr. 6 VAN MEVROUW ZANCHETTA c.s.

Art. 6 (*nieuw*)**Een artikel 6 invoegen, luidende:**

“Art. 6. In artikel 1255 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 2 juni 2010 en het laatst gewijzigd bij de wet van 8 mei 2014, wordt § 6, derde lid, aangevuld met de volgende zin:

“Indien er evenwel ernstige aanwijzingen zijn dat de ene partij geweld, bedreigingen of enige andere vorm van druk gebruikt of heeft gebruikt ten aanzien van de andere partij, is artikel 1734, § 1, derde lid, van overeenkomstige toepassing.””

VERANTWOORDING

Er wordt verwezen naar de verantwoording van amendement nr. 3 dat betrekking heeft op het nieuwe artikel 3.

N° 7 DE MME ZANCHETTA ET CONSORTS

Intitulé

Remplacer l'intitulé par ce qui suit:

“Proposition de loi visant à garantir le consentement des victimes de violence préalablement à une médiation, une conciliation ou un renvoi devant une chambre de règlement amiable”

JUSTIFICATION

Dès lors que les amendements ont étendu le dispositif aux conciliations prévues aux articles 731, 1253ter/3 et 1255 du Code judiciaire ainsi qu'aux renvois devant la chambre de règlement à l'amiable prévus par l'article 1253ter/1, il y a lieu de modifier l'intitulé de la proposition de loi en conséquence.

En outre, toutes les violences étant visées et non uniquement les cas de violences domestiques ou intrafamiliales, le mot “intrafamiliales” de l'intitulé est donc supprimé.

Laurence ZANCHETTA (PS)
Philippe GOFFIN (MR)
Claire HUGON (Ecolo-Groen)
Koen GEENS (CD&V)
Katja GABRIËLS (Open Vld)
Ben SEGERS (Vooruit)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

Nr. 7 VAN MEVROUW ZANCHETTA c.s.

Opschrift

Het opschrift vervangen als volgt:

“Wetsvoorstel teneinde te waarborgen dat de slachtoffers van geweld vooraf hebben ingestemd met een bemiddeling, een verzoening of een verwijzing naar een kamer voor minnelijke schikking”

VERANTWOORDING

Aangezien de amendementen beogen de regeling uit te breiden tot de verzoeningsprocedures bedoeld in de artikelen 731, 1253ter/3 en 1255 van het Gerechtelijk Wetboek, alsook tot de verwijzingen naar de kamer voor minnelijke schikking bedoeld in artikel 1253ter/1, moet het opschrift van het wetsvoorstel dienovereenkomstig worden aangepast.

Bovendien is het de bedoeling dat een en ander van toepassing zou zijn op elk vorm van geweld en dus niet alleen op intrafamiliaal geweld. Derhalve moet het woord “intrafamiliaal” uit het opschrift verdwijnen.